

Konkurrenskraftig skatt för utländska experter

Förslag från IVA-projektet Innovation för tillväxt

INNOVATION
FÖR TILLVÄXT

Sammanfattning

Den svenska expertskatten måste förbättras. Först då fyller den sitt syfte att bidra till ett Sverige som kan hävda sig i den allt tuffare globala konkurrensen om experter och nyckelpersoner.

Många experter, nyckelpersoner och forskare arbetar idag på en helt internationell arbetsmarknad. De flesta länder, inklusive våra grannar Danmark och Finland, försöker därför på olika sätt göra det egna landet så attraktivt som möjligt att arbeta i.

Även Sverige har utnyttjat möjligheten: år 2001 införde den socialdemokratiska regeringen en möjlighet till skatteavdrag, en så kallad expertskatt. Denna innebär att utländska nyckelpersoner, experter och forskare kan få 25 procent av sina inkomster undantagna

från skatt och sociala avgifter under en begränsad tid.

Erfarenheterna visar att det finns svagheter i både konstruktionen och tillämpningen av den svenska expertskatten. Prövningen för att få avdraget är omständlig. För företagen och experterna innebär detta en tidskrävande process omgärdad av sekretess. Utfallet blir därmed svårt att förutse. Det blir också svårt att på förhand bedöma om en ansökan är värd investerad tid och pengar. Detta gäller särskilt för mindre företag eller andra som ansöker sällan.

Arbetsgruppen *Attrahera utländska experter* inom IVA-projektet *Innovation för tillväxt* föreslår därför följande förbättringar av den svenska expertskatten som vi bedömer kan genomföras snabbt:

- En nedre inkomstgräns, förslagsvis 60 000 kronor, införs för utländska experter och nyckelpersoner. Forskare ska vara undantagna denna inkomstgräns och en individuell prövning ska kunna ske för denna grupp.
- Expertskatten förlängs från tre till fem år för den som har en viss typ av längre uppdrag.
- Expertskatten ska kunna gälla även för utländska medborgare som vistats i Sverige – exempelvis för studier – under de senaste fem åren innan en ansökan görs.
- Forskarskattenämnden får i uppdrag att aktivt informera om expertskatten.

Arbetsgruppen Attrahera utländska experter

Visionen för IVA-projektet **Innovation för tillväxt** är att Sverige ska bli världens bästa miljö för innovationer. Ett av de övergripande målen är att Sveriges regering tar beslut om en nationell innovationsstrategi – en affärsplan för Sverige. Affärsplanen kommer bland annat att innehålla de konkreta förslag som tas fram i projektets arbetsgrupper.

På de följande sidorna presenterar vi ett förslag från arbetsgruppen **Attrahera utländska experter** samt fakta om expertskatten i Sverige och andra länder. Förslaget har antagits av projektets styrgrupp med **Marcus Wallenberg** som ordförande. Det kommer att diskuteras och förankras i en rad olika sammanhang innan förslaget får sin slutliga form i affärsplanen som presenteras i slutet av 2011. Du kan enklast följa diskussionen och ge synpunkter på www.innovationfortillvaxt.se.

I arbetsgruppen Attrahera utländska experter har ingått:

Anders Ekblom (AstraZeneca) ordförande i arbetsgruppen, **David S Andersson** (AstraZeneca), **Lisa Löfwall** (AstraZeneca), **Bengt Mölleryd** (IVA), **Torbjörn Spector** (Svenskt Näringsliv), **Johanna Essemyr Pauldin** (Tillväxtverket) projektledare och **Jan Westberg** (IVA) kommunikatör och skribent.

Kritiken mot den svenska expertskatten

Många länder har en expertskatt

Många länder tillämpar idag en skattelättnad i form av expertskatt eller liknande skattesubventioner för utländska nyckelpersoner som tillfälligt arbetar i ett land. Exempelvis våra grannländer Danmark och Finland har klara, tydliga och förutsägbara regler (se sid 4).

Många svenska företag arbetar i en global konkurrens. Därför är det mycket viktigt att Sverige har regler som gör att vi på lika villkor kan attrahera utländska experter och nyckelpersoner att arbeta i Sverige.

Globaliseringsrådet diskuterade också expertskatten i underlagsrapporten *Globaliseringen och konkurrensen om kunskapsintensiva jobb*. Rekommendationen var att expertskatten måste göras mer förutsägbar, tydlig och att tidsperioden för att verka i Sverige skulle förlängas.

Kritik mot den svenska expertskatten

En svensk expertskatt infördes år 2001 (se sid 3). Denna innebär att utländska experter, nyckelpersoner och forskare får möjlighet att få 25 procent av sin inkomst undantagen skatt och sociala avgifter under en begränsad tid. Kritik har dock riktats mot expertskattens utformning.

OFÖRUTSÄGBARA REGLER: För den som är vd och ingår i kategorin nyckelpersoner är regelverket och tillämpningen klar och tydlig. För forskare, experter och nyckelpersoner finns däremot otydligheter.

FÖR KORT TIDSPERIOD: Tidsbegränsningen på tre år är anpassad till experter som för en kortare tid utlandsstationeras i Sverige. Konsekvensen är att exempelvis forskare, vars projekt ofta sträcker sig över mer än fem år och om vilka Sverige i högsta grad konkurrerar på en internationell marknad, inte kan få expertskatt.

FÖR KORT ANSÖKNINGSTID: Om exempelvis en expert som ursprungligen tänkt sig att stanna sex månader ändrar sig efter tre och beslutar sig för att stanna längre är det för sent att söka om expertskatt, eftersom ansökan måste lämnas in inom tre månader efter ankomst.

Arbetsgruppen delar kritiken

Vi delar mycket av kritiken mot den svenska expertskatten. Vi menar att:

- Förutsägbarheten är för låg.
- Tidsperioden är för kort för vissa kategorier.

- Ansökningsperioden på tre månader är för kort.
- Det är olyckligt att utländska medborgare som tidigare studerat i Sverige i praktiken inte omfattas.

Kritik har riktats mot handläggningen och tillämpningen av lagstiftningen. Arbetsgruppen anser dock att problemet istället är att Forskarskattenämnden, som handlägger ansökningarna, har en alltför snäv lagstiftning att utgå ifrån. Förarbetena ger inget stöd för att utveckla handläggningen så att ansökningsprocessen blir enklare och mer förutsägbar.

Erfarenheter från en rad svenska företag ligger bakom förslaget

Arbetsgruppens förslag bygger på erfarenheterna från en rad svenska företag. Dessa har vid rekryteringen av utländska forskare och specialister med skiftande resultat använt expertskatten. Förslaget har diskuterats med några av de främsta svenska specialisterna inom området. Genom kontakter med Forskarskattenämnden och dess kansli har vi skaffat oss en bild av hur systemet tillämpas idag och vilka möjligheter det finns till förbättringar

Arbetsgruppens förslag

Skattereduktionens varaktighet förlängs så att den ger möjlighet till fem års vistelse i Sverige

KOMMENTAR: Den skatterättsliga grundprincipen om rättvis beskattning gör att det bör finnas en begränsning i tiden för den skattereduktion som följer av expertstatusen. När den nuvarande tidsgränsen på tre år beslutades togs i första hand hänsyn till så kallade expatriater som inom en internationell koncern sänds ut för att tillfälligt arbeta i ett annat land. Kontrakten är ofta på två till tre år.

Det finns dock en grupp som innehar en unik kompetens som lokalanställda i Sverige (exempelvis många forskare).

Forskningsarbetet de utför är ofta långsiktigt. Genom en förlängning av möjligheten till skattelättnad i upp till fem år uppnås lagens syfte på ett bättre sätt.

Utländska medborgare får möjlighet till skattelättnad även om de vistats i Sverige under sin studietid de fem senaste åren

KOMMENTAR: Enligt dagens regler är ut-

ländska medborgare som studerat i Sverige i praktiken inte kvalificerade för skattelättnaden. Reglerna innebär att man under de senaste fem åren inte får ha varit bosatt i Sverige under hela eller delar av denna tidsperiod. Gruppens kompetens är av stort intresse för svenska företag. Arbetsgruppens förslag innebär ökade möjligheter att med stöd av expertskatten konkurrera om dessa individer.

En nedre inkomstgräns införs för kategorierna expert och nyckelperson om förslagsvis 60 000 kronor per månad

KOMMENTAR: Förändringen innebär att förutsägbarheten i systemet ökar och kommer att motsvara vad som gäller i Danmark och Finland. I Sverige gäller detta speciellt gruppen nyckelpersoner och experter för vilka det idag är särskilt svårt att förutsäga resultatet av nämndens prövning. Något krav på lägsta lönenivå bör dock inte finnas för forskare. Skälet är att lönenivåerna inom forskarvärlden skiljer sig från företagsledare och nyckelpersoner inom näringslivet.

Ansökningstiden förlängs till sex månader efter ankomst till Sverige

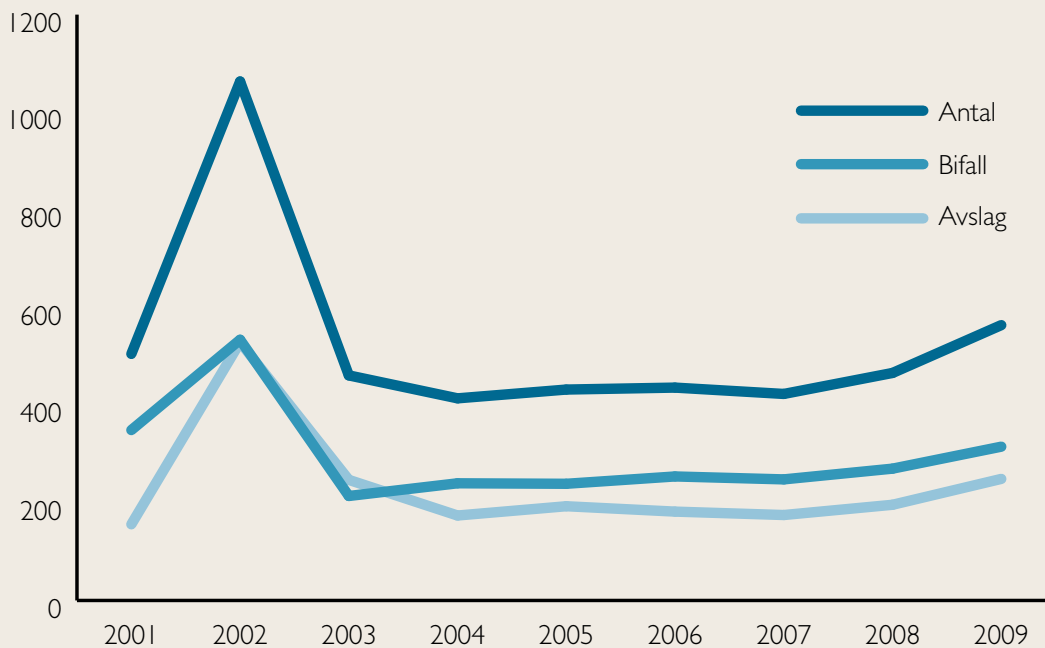
KOMMENTAR: Dagens tre månader för ansökan upplevs av många som mycket kort. Reglerna skulle fungera betydligt bättre om ansökningstiden förlängdes till sex månader. Vissa personer kan också haft för avsikt att stanna i maximalt sex månader i Sverige för att under denna tid erhålla så kallad SINK-skatt (25 procent statlig skatt, ingen deklaration behöver lämnas in). Om de ändrar sina planer och vill stanna längre så har ansökningstiden för expertskatt gått ut redan efter tre månader.

Forskarskattenämnden får i uppdrag att öka informationsspridningen och underlätta ansökningsförfarandet.

KOMMENTAR: En informationssatsning skulle visa fler företag, speciellt mindre och medelstora, på möjligheterna att ansöka om expertskatt. Vidare skulle handläggningen underlättas om det fanns färdiga förlagor till ansökningarna med exempel och tydlig beskrivning av förfarande och krav.

Hur många har fått expertskatt?

Ansökningar om expertskatt i Sverige 2001–2009.

Antalet ansökningar har legat kring 500 per år undantaget 2002 då skatten var relativt ny och antalet ansökningar uppgick till drygt 1000. Mellan 50 och 60 procent har bifallits undantaget åren 2001 och 2003 då 69 procent respektive 46 procent fick ja på sina ansökningar.

Fakta om expertskatten

Fakta om expertskatten bygger på uppgifter från Forskarskattenämnden (www.forskarskattenamnden.se).

Vad innebär expertskatten?

Expertskatten innebär att 25 procent av arbetsinkomsten är fri från skatt och sociala avgifter under de tre första åren i Sverige. Vissa kostnadsersättningar är också skattefria:

- Flyttning till och från Sverige,
- Barns skolgång i grundskola, gymnasieskola eller liknande,
- Två hemresor per år till det tidigare hemlandet för arbetstagaren och övriga familjemedlemmar.

De som kan komma ifråga är experter/specialister, forskare, företagsledare och andra nyckelpersoner. Kravet är att de har särskild kompetens eller inriktning och att det finns betydande svårigheter att rekrytera sådan kompetens i Sverige. Bestämmelserna som avgränsar de olika kategorierna är allmänt utformade.

Motiven för en särskild expertskatt

Sedan 2001 har utländska experter/specialister och forskare möjlighet till en särskild skattelättnad. Den infördes av den dåvarande socialdemokratiska regeringen. I propositionen till riksdagen angavs följande motiv:

- Stärka Sveriges internationella konkurrensförmåga genom att främja forskning och produktutveckling av internationellt snitt i svenska företag och forskningsinstitutioner samt bidra till att ny kunskap och teknologi kommer svensk ekonomi till del.
- Att expertskatten skapar incitament för företag att förlägga eller behålla koncernledande funktioner som kräver utländsk personal i Sverige.
- Att det är rimligt att denna kategori betalar mindre skatt eftersom de förmåner som motiverar vår relativt sett höga skatt inte kommer dessa personer till del, när exempelvis deras familjer är kvar i hemlandet.
- Att andra länder, bland dessa våra grannländer, infört en skattelättnad.

Forskarskattenämnden beslutar

Forskarskattenämnden prövar om förutsättningarna för att medge de aktuella skattelättnaderna – det vill säga expertskatt – är uppfyllda.

Nämnden, som utses av regeringen, består av sex ledamöter och fem personliga ersättare. Ordförande och vice ordförande ska ha särskild insikt i beskattningsfrågor. Övriga ledamöter ska ha särskild insikt i företagslednings-, forsknings- eller produktutvecklingsfrågor.

Ansökningarna utreds och förbereds för beslut på det kansli som är gemensamt för Skatterättsnämnden och Forskarskattenämnden.

Hur går det till att ansöka?

Både arbetstagaren och arbetsgivaren kan ansöka om skattelättnaderna. Ansökan ska vara skriftlig och gälla en viss arbetstagare och arbetsgivare. Den ska innehålla de uppgifter som behövs för att nämnden ska kunna pröva ansökan.

Forskarskattenämnden rekommenderar att en särskild ansökningsblankett används. Den ger vägledning för vilka uppgifter som behövs och vilka handlingar som bör bifogas och kan laddas ned från www.forskarskattenamnden.se.

Expertskatten – krav och tillämpning i några europeiska länder

Land	Sverige	Danmark	Finland	Belgien	Nederländerna
Krav	<ul style="list-style-type: none"> • Expert/specialister, forskare, företagsledare eller nyckelperson • Vistelse högst fem år • Utländsk medborgare som inte bott i Sverige under de senaste fem åren • Svensk arbetsgivare eller utländsk med fast driftställe 	<ul style="list-style-type: none"> • Utländska medborgare • Högre lön än 69 500 danska kronor per år • Anställd av ett danskt bolag, men lönen kan betalas från utlandet 	<ul style="list-style-type: none"> • Utländsk medborgare som inte bott i Finland under de senaste fem åren • Högre lön än 5 800 euro per månad • Position som kräver specialistkunskap 	<ul style="list-style-type: none"> • Utländsk medborgare • Arbete som kräver specialistkunskap. Företagsledande ställning, styrelsemedlem eller forskare • Om ej i företagsledande ställning – ha kunskap och kompetens som är svår att rekrytera i Belgien 	<ul style="list-style-type: none"> • Utländsk medborgare • Anställda i utlandet eller på uppdrag i Nederländerna • Kunskap och kompetens som är svår eller omöjlig att rekrytera i Nederländerna
Tillämpning	<ul style="list-style-type: none"> • Gäller de tre första åren • 25 procent av inkomsten är skattefria och undantagen sociala avgifter • Flytt till Sverige, barns skolgång samt två hemresor för arbetstagen och familj är skattefria 	<ul style="list-style-type: none"> • Fast skattesats om 25 procent i tre år eller 33 procent i fem år • Tillämpas bara på tjänsteinkomst. Förmåner och personlig inkomst beskattas enligt normal skattesats 	<ul style="list-style-type: none"> • Fast skattesats på 35 procent i fyra år 	<ul style="list-style-type: none"> • Skattefria ersättningar för kostnader som uppstått till följd av arbetet i Belgien • Arbetsdagar utanför Belgien räknas bort från beskattning 	<ul style="list-style-type: none"> • 30 procent av tjänsteinkomst är skattefria

Exempel på andra länder som har någon form av expertskatt:

- Brasilien
- Italien
- Österrike

Länder som har vissa generella skattelättnader för utländska arbetare:

- Spanien
- Frankrike (endast nyanställda)
- Polen
- Ryssland
- Rumänien
- Tyskland

Sammanställningen bygger på uppgifter från Deloitte

PROJEKTET INNOVATION FÖR TILLVÄXT

Innovation leder till tillväxt som leder till välstånd. Därför ska Sverige bli världens bästa miljö för innovationer. Vi behöver en kraftsamling – en innovationsstrategi där vi går från ord till handling!

Vilka är Sveriges styrkor? Hur får vi fler innovationer? Vad krävs för att få små- och medelstora företag att växa? Hur omsätter man forskningsresultat till produkter?

Detta är exempel på frågor för projektet *Innovation för tillväxt*. Projektet kommer att utifrån befintliga analyser se över vilka konkreta åtgärder som behöver vidtas för att skapa ett mer gynnsamt innovationsklimat i Sverige och som får fler företag att växa. Fokus ligger på dialog och aktiviteter. Läs mer på www.iva.se/innovation

KUNGL. INGENJÖRSVETENSKAPSAKADEMIEN

i samarbete med

TILLVÄXT
VERKET

